

46257203 : สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

คำสำคัญ : การจัดการความรู้ในชุมชน / การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ / จังหวัดสมุทรสงคราม

ถัณฑ์พร วณิชฤทธา : การจัดการความรู้ในชุมชน : กรณีศึกษาด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยชุมชนมีส่วนร่วม จังหวัดสมุทรสงคราม. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ. ศิริพงษ์ พยอมแย้ม, ผศ.จิตศักดิ์ พุฒจรรย์ และ ดร.ยุวณัฐ ทินนะลักษณ์. 253 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน จังหวัดสมุทรสงคราม ปัญหาการวิจัยคือ 1) รูปแบบการจัดการความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน มีองค์ประกอบและขั้นตอนอย่างไร 2) กระบวนการจัดการความรู้ในชุมชนมีความสอดคล้องกับแบบจำลองปลาทูหรือไม่ 3) เพื่อศึกษาว่าชุมชนมีกระบวนการจัดการความรู้ด้านการท่องเที่ยวอย่างไร ประชากรที่วิจัยคือ ชาวบ้านที่จัดการท่องเที่ยวและให้บริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว ในจังหวัดสมุทรสงคราม ทั้ง 3 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสมุทรสงคราม อำเภออัมพวา และอำเภอบางคนที กลุ่มตัวอย่างจำนวน 44 คน คัดเลือกแบบเจาะจงโดยสมัครใจ จำแนกเป็น ชาวบ้านที่เป็นเจ้าของบ้านที่ให้บริการเป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวแบบต่างๆ ได้แก่ อำเภอเมืองสมุทรสงคราม: กลุ่มบ้านริมคลองโฮมสเตย์ 13 คน อำเภออัมพวา: กลุ่มเจ้าของบ้านตำบลสวนหลวง 3 คน และอำเภอบางคนที: กลุ่มรักษ์บางคนที 28 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบปฏิบัติการโดยชุมชนมีส่วนร่วม วิธีดำเนินการวิจัยคือ 1) ศึกษาบริบทชุมชน 2) กำหนดวิสัยทัศน์ 3) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนและระหว่างชุมชน 4) ประมวลองค์ความรู้เพื่อให้เกิดชุมชนความรู้ และพัฒนาแบบจำลอง 5) รับรองแบบจำลอง วิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาจัดทำเป็นระบบ แยกแยะ และหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงของข้อมูล ข้อมูลที่ได้เป็นการสรุปกระบวนการต่างๆ ในการดำเนินการจัดการความรู้ และได้องค์ความรู้ใหม่ในรูปแบบของกระบวนการจัดการความรู้ในรูปแบบของชุมชนที่ทำการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการความรู้ในชุมชน มีส่วนประกอบที่สำคัญคือ ความรู้ คน และกระบวนการ ความรู้คือความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการ โดยมี คน เป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้เกิดกระบวนการหรือกิจกรรมต่างๆ และกระบวนการจึงเป็นวิธีเชื่อมประสาน คน ความรู้และกระบวนการเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งรูปแบบการจัดการความรู้มีความสอดคล้องกับแบบจำลองปลาทู (TUNA Model) อย่างยิ่ง และกระบวนการจัดการความรู้ในชุมชนที่ได้สามารถสังเคราะห์เป็น แบบจำลองที่มีลักษณะเป็นเกลียวของความรู้ที่เชื่อมต่อกัน เมื่อการนำไปใช้และพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ใหม่จะมีการเพิ่มพูนความรู้ยิ่งขึ้น ทั้งหมดนี้เกิดขึ้นภายในการกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านการพูดคุยแต่สิ่งดีๆ ให้แก่กัน

ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนักศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2. 3.

46257203 : MAJOR : EDUCATIONAL TECHNOLOGY

KEY WORDS : KNOWLEDGE MANAGEMENT (KM)/ECOTOURISM/SAMUT SONGKHRAM PROVINCE

THANYAPORN WANICHRITTA : KNOWLEDGE MANAGEMENT IN COMMUNITY : A CASE STUDY OF ECOTOURISM MANAGEMENT BY PARTICIPATION OF THE COMMUNITY, SAMUT SONGKHRAM PROVINCE. THESIS ADVISORS : ASSOC.PROF.SIRIPONG PAYOMYAM,ASST.PROF.JITTASAK PUTJORN.AND YUWANUCH TINNALUCK,Ph.D.. 253 pp.

This research is purposed to develop pattern of Ecotourism Knowledge Management in Samut Songkhram province. Research problems are 1) What constituent and procedure of Ecotourism Knowledge Management are. 2) If knowledge management in community cohered with TUNA Model. 3) To study the procedure of Knowledge Management in the community.

Group study is local people who provide services and accommodations for tourism in Samut Songkhram in three districts; Muang Samut Songkhram district, Amphawa district and Bangkhontee district. There are fourty-four local people that are the owners of the accommodations; 13 people from Rim-khlong home stay group in Muang Samut Songkhram district, 3 people from Suan Luang group in Amphawa district and 28 people from Rak Bang khontee in Bang Khontee district.

Quality research is used in this project Participatory Action Research – PAR methods are 1) Studying context of community. 2) Determining Knowledge Vision (KV) 3) Sharing knowledge in and between communities 4) Evaluating information for Knowledge Assets, explain pattern and develop model. 5) Revealing model and data analysis to finding related data. The evaluated data are conclusion of Knowledge Management and new information of community Knowledge Management.

The results are concluded as follow; the significances of Knowledge Management in community are knowledge, people and procedure. Knowledge is about management which human is a key to proceed or create activities. Those processes matched with TUNA Model due to it connected people, knowledge and procedure together. The result of knowledge management in community could be analyzed as a twisted model of the knowledge. All of these began with exchanging knowledge.

Department of Educational Technology Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2007

Student's signature

Thesis Advisors' signature 1. 2. 3.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจากหน่วยงานและบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยขอกล่าววรายนาม ดังนี้

ขอขอบพระคุณ รศ.ศิริพงษ์ พยอมแย้ม ผศ.จิตศักดิ์ พุฒจรรยา และดร.ยุวณัฐ ทินนะลักษณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่เสียสละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัย ด้วยความห่วงใยและเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดี คอยติดตามความคืบหน้าและให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ ขอขอบพระคุณ รศ. สมหญิง เจริญจิตกรรม ประธานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้ข้อเสนอแนะในการทำงาน เพื่อปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ร้อยโทพัชโรดม อุณสุวรรณ นายกเทศมนตรีตำบลอัมพวา คุณสุรจิต ชิรเวทย์ สมาชิกวุฒิสภา จังหวัดสมุทรสงคราม คุณชิตชล คงศรี ประธานกลุ่มรักษ์บางคนที่คุณธิรดา มีศิลป์ ประธานกลุ่มบ้านริมคลอง และชาวจังหวัดสมุทรสงครามทุกคนที่ได้พบเจอ ที่ให้การต้อนรับ ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในงานวิจัยเป็นอย่างดี ซึ่งอาจกล่าววรายนามได้ไม่ทั้งหมดทุกท่าน

ขอขอบพระคุณ ดร.ถาวร พงษ์พานิช คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวิบูลสงคราม ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้และเทคโนโลยีการศึกษา คุณกุลปราโมทย์ วรรณะเลิศ ผู้อำนวยการกองเผยแพร่ความรู้ด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว และอาจารย์วันชัย เจือบุญ หัวหน้าสาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้เชี่ยวชาญด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่ให้ความอนุเคราะห์ประเมินความเหมาะสมผลของแบบจำลองที่สังเคราะห์จากการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ คุณจิโรจ กาญจนารัตน์ ที่ช่วยเก็บข้อมูลตลอดกระบวนการวิจัย และคุณอลงกรณ์ จุฑาเกตุ ที่ช่วยให้ข้อเสนอแนะและพัฒนาแบบจำลองให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ พี่ๆ พี่ๆ และน้องๆ ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษาทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจ คอยช่วยเหลือมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้โอกาสทางการศึกษาเสมอมา คอยเป็นกำลังใจ ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือทุกเรื่อง ขอขอบคุณกำลังใจ ความเข้าใจและการสนับสนุนที่ได้จาก ลูกและสามี ผู้วิจัยขอเก็บความประทับใจที่ทุกคนมีให้ไว้ในความทรงจำมิรู้ลืมตลอดไป